



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita**

**Dominicus**

**Francofurti, 1613**

Aeternitas

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

contigue sunt. Semper illa præterabitur. Semper hæc instat. Quocumque fugeritis, præter est, & ceruicibus imminet. Gau. Iuuenta nunc saltem prærens est & senectus absens. Ra. Nil mobilibus iuuenta, nihil infidiosius senectute. Illa non stat, mulcendoque fugiens abit, ista per tenebras, atque silentium pedetentim subiens improvidos ferit, & dum longinqua fingitur, in foribus est. Gau. Ætas in ascensu est. Ra. Infidiosissima rei fides. Ascensus ille descensus est. Vita breuis, tempus instabile, furtim nullo pedum strepitu inter somnum & iocose effluit, & O! Si hæc temporum celeritas, vitæque breuitas, vt in fine, sic in principio nota esset, nunc intrantibus infinitum quiddam, exeuntibus nihil, & quot sæcula videtur, vix totidem sunt momenta. Sic cum demum fraus nocet, dum vitari nequit, vnde est, quod sæpe frustra huic consilium ætati, incredula simul & inexperta est, & contemptrix alieni consilii, inops sui. Itaque iuueniles errores licet innumerabiles & immodicos, his ipsis tamen occultos, & incognitos, quorum sunt, nil melius quam senectus detegit, & dissimulantium conuientiumque luminibus ingerit, nec prius quod esse debuisset adueritis, quam quod esse voluisset, effecti estis, fierique iam aliud non potestis: Quod si quis in tempore, aut per semetipsum intelligere possit, aut docenti credere, ille mihi vnus ex milibus præclarus, ac felix surgetur adolefcens, nec tam multis anfractibus ageret vitam, cuius vnica tuta, & recta per virtutem via est. Gau. Ætas indecepta est. Ra. Quomodo indecepta est, quæ ex quo esse cepit, assidue capitur, & quæ minutissimis portuiculis dum datur, eripitur: Si quidem de caduco ætatis flore subtrahitur. Quid autem (quæso) plus habet hic mollis, & nridus adolefcens, quam ille durus & squamosus senex, præter hunc, quem loquimur, ætatis breuem scilicet & caducum, immo assidue cadentem florem? Vbi quid tam dulce, tam iucundum non inuenio, cum sciat dicto citius se futurum quod ille nunc est, vel in se nec infans. Nisi forte & duobus aliis capitali simul supplicio additis, ille felicior est habendus, qui nouissime in illis est dare colla securibus, qui mihi quodammodo, ipsa dilatione, miserior videatur: quanquam non est par horum conditio, & illorum: huic enim interuenire aliquid potest, vnde collega supplicium euadat, & viuat. Iuuenem senio eripere sola mors potest. Ad summam, paruo temporis in spacio non stat magna felicitas, & ingentibus animis breue nihil optabile est. Expergiscimini consopiti: tempus est, caligantes oculos aperite. Af suecite iam tandem æterna cogitare, & amare, & optare, simul autem peritura contemnere. Conditate ab his sponte discedere quæ nobiscum diu esse non possunt, & animo illa relinquere antequam relinquamus. Gau. Ætas est itabilis virescens. Ra. Mentuntur, qui nescio quam ætatem stabilem dicunt. Nil volubilius tempore, tempus vero est vehiculum ætatum omnium & hoc stabile fingitis? O vanitas! nihil est stabile, nunc maxime raperis.

## § SIMILITVDINES.

*Chrysolomi*, sicut corpus vsquequo febribus detinetur, & subsecquentibus ægri tudinibus, et si sit validum, tamen affligitur: cum autem liberatum fuerit ab obsessione morborum, recreat propriam virtutem: Sic etiam anima in iuuentute febribus laborat, & amor gloriæ opprimit eam, & deliciarum, & venerarum rerum, & aliarum multarum imaginationum. Cum autem senectus aduenit, omnes has passiones effugiat, alias per fatietatem, alias per philosophiam contractas: has quippe suas corpore relegat senectus, nec si velit anima illis vti, permittit, sed sicut hostes diuersos recludens, veluti in loco à turbis libero collocat, & multam ei operatur tranquillitatem, & timorem inducit ampliore. *Homilia septima, in Epistola ad Hebræos.*

*Philonis Iudæi*, sicuti non eadem discunt viri quæ pueri, sed sicut cuique ætati discipline conueniant: Sic interdum ætatura fert vt animæ pueriles maneat etiam in senilibus corporibus, & contra perfectæ inueniantur in florentibus adhuc & pubescentibus. *Lib. de Profugio, fol. 304.*

*Synesi Cirenæi*, quemadmodum viarum diuortia primum quidem paruo intervallo distant, quod deinceps quo proceditur longius magis magisque augetur, vt desinentia illa longissimo spacio opponantur: Ita cum adolescentia animaduertere licet fieri similiter, vt parua diuersitas multum discriminet ætate prouectos. *De prouidentia, lib. 1. fol. 50.*

*Augustini*, nostra ætas cum rempublica accepisset egegiam, sed euascentem vetustate coloribus isdem, quibus fuerat, renouare nō quidem curauit, vt formam saltem eius, & ex neamenta seruaret. *De ciuitate Dei libro primo.*

Sicut in oculo cæci in nocte vitium cæcitatē est, sed non apparet, nec discernitur inter videntem & cæcum, nisi luce veniente. Sic pueri vitium esse non apparet, donec ætatis prouectionis tempus occurrat. *De verbis Apostoli.*

*Plutarchi*, vt non qui multum cecinit, aut rhetoricatus est, aut gubernauit, laudatur, sed qui scite: Sic non qui diu vixit, sed qui bene. *In Moralibus.*

*Seneca*, sicut amplæ & regiæ opes, vbi ad malum dominatum peruenerunt, momento dissipantur: at quamuis modicæ si bene custodi tradite sunt, vsu cresunt. Ita ætas nostra bene disposita multum patet. *De breuitate vitæ ad Paulinum capite primo.*

Quemadmodum ex amphora primum quod est sincerissimum effluit, grauissimum quoque turbidumque subsidit: Sic ætas nostra, quod est optimum, primum est lib. 2. epist. 109.

Herba quæ in tegetem frugemque ventura est, aliam constitutionem habet tenera & vix eminet sulco, aliam cum exualuit, & molli quidem culmo, sed qui ferat onus suum constitit: aliam cum flauescit, & ad arcam spectat: & ipsa eius durit: in quam constitutionem quum venit, eam tuetur, in ea componitur. Alia ætas est infantis, pueri, adolefcens, senis. *In epistola 122.*

Quemadmodum nauigantium terræque vrbesque recedant: Sic rapidissimi temporis cursu primum pueritiam absentemus, deinde adolescentiam, deinde senectutem optimos ætatis.

*Pliny*, vt ciconias nemo aduenire sentit, sed aduenisse: nemo discedere, sed discessisse quod noctu clanculum faciunt vitium: Ita iuuentutem nemo intelligit discedere, sed discessisse: & senectutem non sentimus aduenire, sed aduenisse. *Lib. 10. c. 23. Historia Naturalis.*

*Rotterdam*, vt à corrente flumine tantum habes, quantum hauris: Ita ex animis semper emittitur nihil accipis, nisi quod in resaturat collocaris. *In Simili.*

Sicuti vna & poma subacberba, vtustate mitescunt, dulcescuntque: Sic ætatis insolentia longo rerum vsu mitigatur. *In Similibus.*

Vt Apiana vna, & alia quædam initio dulcia, austeritate accipiunt ab annis: Ita quidam ætate fiunt inhumaniores. *In Similibus.*

Sicut Aminea vna senio fiunt meliora: Ita quidam in iuuentute solatiores aut aptiores, ætate & vsu rerum fiunt mitiores. *In Similibus.*

## § SCRIPTORES.

Ætatum gradus septem ex Hippocrate *Fallex enumerat lib. 2. Vide præterea. Alciat. in l. puer. appell. ff. de verb. sign. Proclus in Alcibiade, cap. 36. Septem ætates constituit septem planetis congruas. De ætate nuptis accommoda, Cælius Rhodig. lib. 8. cap. 20. Quæ firma ætas, idem lib. 27. cap. 20. Quam eruditè Pythagoras hominum ætatem in quatuor partes diuisit: atque in his de Seruio Tullio: qui Romanorum ciuium tres ætates notauerit, ex Tubertone & Gellio. Ferrus *Criminus*, libro 5. capite 9. Ætates humanas Planetarum contempe rationem. Cælius libro 19. capite 22. De octo hominum generationibus, Leonicens lib. 3. cap. 52. Ætatum humanæ vitæ distributio. Cælius Rhodig. lib. 19. cap. 21. Philosophorum placita, & Auicennæ de ætatis, idem libro 19. capite 22. De ætatum finibus, pueritiæ, iuuentutis, senectutis, ex Tubertone historia sumptum, Cælius libro 10. cap. 28. Fabulam ætatis paragere, ex Cicero quæ sit. Cælius Rhodig. lib. 19. cap. 21. Vocabilia plura quibus ætates à Græcis distinguuntur, idem Cælius lib. 19. cap. 22. De ætatum moribus vide Aristot. in Rhetoricis. De his ipsis Diadogum dedit Nicol. Leonicens. Thomæus, quem inscripuit *Phædon. Dial. Vol. 7.**

## Æternitas.

## § DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

**Æ**ternitas Græce *aiōnia*, usque & *aiōnos*, usque æternus, est interminabilis vitæ simul tota & perfecta possessio, secundum *Boetium* lib. 5. de consol. Dicitur que quasi æternitas: & sempiternus, quasi semper æternus. Differunt autem æternum & perpetuum, quod æternum sit id, quod sine principio est, & sine fine, vt Deus: perpetuum autem quod habuit principium, sed finem non est habiturum, vt anima.

A verbo h. d. m. i. Oculuit, occultavit, abscondit, deducunt Hebraei interpres...

SENTENTIAE PATRUM.

Quod vult moueretur se fer semper, nec videri, aut tangi...

PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Philosophi dicunt, quod virtus est, quae deus in homine...

Philosophi dicunt, quod virtus est, quae deus in homine...

Affabilitas.

DEFINITIO. ET ETYMOLOG.

Affabilitas, Graece in philosophia, est, & in philosophia, est...

Affabilitas in sermone iucundus, modestus, gratus, comis, lenis, facilius...

SENTENTIAE BIBLICAE.

Congregationi pauperum affabilem te facito. Eccl. 4.

POETICAE SENTENTIAE.

Sphaeræ homines facer interpres, doorum...

APOPHTHEGMATA.

Dominus, cui dam sciscitanti, quomodo delegatam sibi prouinciam...

Hortensius, ob cultum mundiorum ac gestulationes in dicendo molliores crebro male audiebat...

Titus Vespasianus admonitus ab amicis, quod plura polliceretur...

Hadrianus Imp. in colloquiis etiam humillimorum mire civilis erat...

Aristippus, quum aliquando Dionysium interpellaret pro amico...

Legati Laced. venerunt aliquando Lacedaemonia ad Lygdamum...

Græca mulier: anui cuidam pauperula Philippum appellanti...

Affectatio.

APOPHTHEGMATA.

Anicula Theophrasto licitanti quiddam, idque admodum Attice: Hospes...

Favorinus, ad adolescentem priscarum & iam obsoletarum vocum affectatorem...

Melanthus, interrogatus quid sentiret de tragedia Diogenis: Non vidi...

Pacatus, Ofcus Rhetor quidam clarissimus cum adeo loquendo simul & scribendo affectaret...

Plato, Polus sophista cum daret operam ut nimis affectare loqueretur...

Demonax, quum interrogasset quendam, atque is verbis nequam vulgariis respondisset...

Idem, Quendam Rhetorem audiens ita loquentem, Hora nimium iaculatrix...

Idem, Phaurorni dictionem ut nimium compositam solebat arguere...